

Vastuvõtmise kuupäev : 21/07/2026

Anonüümseks muudetud versioon

Tõlge

C-582/26 – 1

Kohtuasi C-582/26

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

1. juuni 2026

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

20. mai 2026

Kostja ja kassaator:

Eurogene S.L.

Hageja ja vastustaja kassatsioonimenetluses:

KY

8 Ob 52/26v

Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) tegi [...] kohtuasjas, mille pooled on hageja KY, [...] [...] *versus* kostja Eurogene S.L., Hispaania, 08860 Castelldefels, Barcelona, [...] ja milles on esitatud kahjuhüvitise nõue summas 12 358,85 eurot, millele lisanduvad kohtukulud ja viivis, ning tuvastamisnõue, menetledes kostja kassatsioonkaebust (kassatsioonkaebuse nõue 11 000eurot) apellatsioonikohtuks oleva Landesgericht Feldkirchi (liidumaa kohus Feldkirchis) 16. detsembri 2025. aasta otsuse peale kohtuasjas 2 R 357/25b-107.1, millega jäeti muutmata Bezirksgericht Bezau (Bezau esimese astme kohus) 8. septembri 2025. aasta otsus kohtuasjas 5 C 223/22s-100.1, parandatud 1. oktoobri 2025. aasta määrusega kohtuasjas 5 C223/22s-102.1, järgmise

kohtumääruse:

I. ELTL artikli 267 alusel esitatakse Euroopa Liidu Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

1. Kas nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiivi 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta artikleid 1 ja 9 tuleb tõlgendada nii, et puudusega rasestumisvastase (emakasisese) spiraali paigaldamine ja/või toote puudusest tingitud spiraali purunemine kehas ja/või soovimatu rasedus, mis on spiraali purunemisest tingitud rasestumisvastase toime kadumise tagajärg, on „tervisekahjustus“ direktiivi 85/374/EMÜ artikli 9 punkti a tähenduses?

Kui esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt:

1.a. Kas direktiivi 85/374/EMÜ artikleid 1 ja 9 tuleb tõlgendada nii, et füüsilist ja/või psüühilist kahju (eelkõige hingelisi kannatusi), mille on põhjustanud esimeses küsimuses kirjeldatud tähenduses soovimatu rasedus, mis on naise kehasse paigaldatud spiraali purunemisest tingitud rasestumisvastase toime kadumise tagajärg, tuleb direktiivi 85/374/EMÜ artikli 9 punkti a alusel pidada tervisekahjustuse põhjustatud kahjuks, mis annab õiguse kahjuhüvitisele (hüvitis valu ja hingeliste kannatuste eest)?

2. Kas direktiivi 85/374/EMÜ artikleid 1 ja 9 tuleb tõlgendada nii, et esimeses küsimuses kirjeldatud tähenduses soovimatu raseduse katkestamine (mis ei ole riigisiseste õigusnormide kohaselt kriminaalkorras karistatav) kujutab endast „tervisekahjustust“ direktiivi 85/374/EMÜ artikli 9 punkti a tähenduses?

Kui esimesele ja/või teisele küsimusele vastatakse jaatavalt:

2.a. Kas direktiivi 85/374/EMÜ artikleid 1 ja 9 tuleb tõlgendada nii, et füüsilist ja/või psüühilist kahju (eelkõige hingelised kannatused), mille on põhjustanud esimeses küsimuses kirjeldatud tähenduses soovimatu raseduse katkestamine (mis ei ole riigisiseste õigusnormide kohaselt kriminaalkorras karistatav), tuleb direktiivi 85/374/EMÜ artikli 9 punkti a alusel pidada tervisekahjustuse põhjustatud kahjuks, mis annab õiguse kahjuhüvitisele (hüvitis valu ja hingeliste kannatuste eest)?

II. [...] [menetluse peatamine]

Põhjendused

1. Asjaolud

[1] Tollal 32aastane hageja lasi 25. juulil 2017 oma günekoloogil paigaldada kostja (meditsiinitoodete tootmisega tegelev ettevõtja) toodetud ja turule lastud hormoonivaba spiraali, mis kujutab endast T-kujulist plastkorpust, mille ümber on mähitud vase-kulla-sulamist traat (emakasisene spiraal,

- täpsemalt mudel „Gold T normal“), ja seda oli kavandatud kasutada kuni 2022. aasta juulini.
- [2] Mitme partii, sealhulgas ka kõnealust mudelit sisaldava partii puhul tekkis kostja tarneettevõtte juures puudus spiraali raami lähteaine materjalis või tootmises. Materjalisegu valmistati küll õiges vahekorras, kuid mõne partii puhul ei olnud materjali jaotumine korrektne. Selle tagajärjel moodustusid raami eriti olulistes kohtades baariumsulfaadikogumid, mis muutsid materjali rabedamaks, mistõttu võis spiraal puruneda.
 - [3] Hageja käis korduvalt arstlikel läbivaatustel, viimati 23. augustil 2019, mille käigus tegi arst kindlaks, et spiraal oli õiges asendis. Viimase läbivaatuse ja 2. mai 2020. aasta vahele jääval tuvastamata kuupäeval purunes spiraal materjalis esineva kirjeldatud puuduse tõttu ning tuli – valutult ja hagejale märkamatu – kehast välja, mille tagajärjel kadus rasestumisvastane toime ja hageja rasestus soovimatult, arst tuvastas raseduse 19. juunil 2020.
 - [4] Raseduse tõttu esines hagejal ligikaudu kuu aja vältel pearinglust ja iiveldust; tegemist on raseduse varajaste sümptomitega, mis on naistel erineva tugevusega ja võivad mõnel naisel üldse puududa, kuid on täiesti tavapärased. Raseduse tõttu tekkis hagejal äge stressireaktsioon (ICD-10: F43.0), mille tõttu kannatas ta kokkuvõttes üks päev tugeva, kümme päeva keskmise tugevusega ja seitse päeva kerge psüühilise valu käes.
 - [5] Kuna hageja oli kord – 18aastaselt – juba soovimatult rasestunud ja saanud lapse oma õpingute ajal ning kuna oli selge, et – nagu toona – jääks ta oma last taas üksi kasvatama, otsustas ta raseduse katkestada. See otsus oli hagejale siiski väga raske. Protseduur viidi 17. juulil 2020 läbi vaakumaspiratsiooniga, tüsistusi ei esinenud. Raseduse katkestamine tekitas hagejale kokkuvõttes kaks päeva kerget füüsilist valu, kuid põhjustas ka kohanemishäire (ICD-10: F43.2), mille tõttu kannatas ta kokkuvõttes kaks päeva tugeva, 14 päeva keskmise tugevusega ja 30 päeva kerge valu käes, kusjuures see valu ei kattunud ägeda stressireaktsiooni valuga.
 - [6] Lisaks tekkisid hagejal kulud seoses raseduse, raseduse katkestamise ja muude sellega seotud uuringutega.

2. Poolte seisukohad kohtuasjas

- [7] **Hageja** esitas tootevastutusele, absoluutselt kaitstud õigushüvede ja ohutuse tagamise kohustuste rikkumisele ning kolmandate isikute kasuks sõlmitud kaitsetoimega lepingule tuginedes hagi nõudega 12 358,85 eurot, millele lisanduvad kohtukulud ja viivis (sh 11 000 eurot füüsilise valu ja hingeliste kannatuste hüvitamiseks), ning nõude tuvastada kostja vastutus edaspidise kahju eest.

- [8] **Kostja** eitas tema toodetud spiraali kasutamist, selle puudust, hagejal kahju tekkimist, puuduse põhjuslikku seost hageja kahjuga ning tavalisest rasedusest kaugemale ulatuvate vaevuste või haigusliku psüühilise häire olemasolu. Ta vaidles vastu igasugusele põhjuslikule seosele, õigusvastasusele või süüle ja sellest tulenevale vastutusele, esitas hageja kaassüülisuse väite ning leidis, et raseduse katkestamisega, milleks meditsiinilist näidustust ei esinenud, on hageja rikkunud oma kohustust kahju vähendada. Sellest põhjustatud valu ei olnud seotud spiraali võimaliku purunemisega; see ei olnud vajalik seisundi parandamiseks ega toote võimaliku puuduse kõrvaldamiseks. Rasedus ei ole tervisekahjustus tootevastutuse seaduse tähenduses. Hagi nõue on ülemäära suur. Hagejal puudub tuvastushuvi.

3. Menetluse käik

- [9] **Esimese astme kohus** leidis, et kohaldatav on Austria asjaõigus ja mõistis nõutud kahjuhüvitise valu ja hingeliste kannatuste eest hageja kasuks välja. Soovimatu raseduse ja selle katkestamisega seoses tekkinud valu tulenes sellest, et kasutati kostja toodetud spiraali, milles esineb puudus tootevastutuse seaduse tähenduses. Tuvastamisnõude ja muud nõuded kogusummas 1358,85 eurot jättis kohus seevastu rahuldamata ja hageja seda ei vaidlusta.
- [10] **Apellatsioonikohus**, kelle poole pöördus ainult kostja, jättis esimese astme kohtu otsuse, millega hagi rahuldati, muutmata.
- [11] Hageja haiguslikud psüühilised häired, mille põhjustasid soovimatu rasestumine ja sellele järgnenud raseduse katkestamine – mis ei ole Austria tsiviilõiguse kohaselt ebaseaduslik –, on iseseisvad tervisekahjustused, mis on põhjuslikult ja otseselt seotud selle materjali puudusega, millest on valmistatud kostja toodetud spiraal, mille otstarve oli selline soovimatu rasedus just nimelt ära hoida. Seega ei ole tegemist pelgalt kaudse kahjuga; selliste tervisekahjustuste esinemine soovimatu rasestumise ja sellega seotud raseduse katkestamise korral ei jää väljapoole igasugust ettenähtavat kogemust. Kuigi raseduse katkestamiseks ei olnud meditsiinilist näidustust, põhjustas soovimatu rasedus hagejal vaimse tervise kahjustuse, nimelt ägeda stressireaktsiooni, mistõttu tuleb raseduse katkestamist pidada igal juhul näidustatuks hageja psüühilise seisundi tõttu. Hagejalt ei saa nõuda, et ta haiguslikku stressireaktsiooni põhjustavad rasedust jätkaks. Hageja otsust rasedus katkestada, mida nõuab vastutuse aluseks olev puudus toote tootmisel, ei saa pidada vabatahtlikuks põhjuslikku seost katkestavaks toiminguks, vaid see on materjalis esineva puuduse otsene ja ettenähtav tagajärg. Kui seda puudust ei oleks esinenud, oleks spiraal raseduse katkestamise funktsiooni jätkuvalt täitnud. Kostja ei ole suutnud tõendada, et hageja oleks rasestunud ka siis, kui puudust materjalis ei oleks esinenud. Samuti tuleb tunnistada, et materjalis esineva puuduse ja raseduse

katkestamise vahel on piisav põhjuslik seos, kuna hageja otsus soovimatu rasedus katkestada tulenes vastutuse aluseks olevast sündmusest, s.o ägedast stressireaktsioonist, mille põhjustas materjalis esineva puuduse tagajärjeks olnud soovimatu rasedus.

- [12] Apellatsioonikohus andis korralisele kassatsioonikaebusele menetlusloa, kuna küsimuses, kas puudusega spiraali tootja vastutab ka mittevarelise kahju eest (hüvitis valu ja psüühiliste häirete eest), mis on tekkinud tootes esinevast puudusest tingitud soovimatu raseduse ning sellele järgnenud raseduse katkestamise – milleks meditsiinilisi näidustusi ei esinenud – tagajärjel, kohtupraktika puudub.
- [13] Korralises **kassatsioonikaebuses**, milles palutakse jätta hagi tervikuna rahuldamata, väidab **kostja**, et apellatsioonimenetlus oli puudulik ja kohtu järeldused olid vastuolus toimikus olevate dokumentidega, et apellatsioonikohus täiendas asjaolusid õigusvastaselt nii, et raseduse katkestamine oli näidustatud hageja psüühilise seisundi tõttu. Sisuliselt vaidleb ta vastu valu ja hingeliste kannatuste eest kahjuhüvitise väljamõistmise alusele ja suurusele. Sellega seoses viitab kostja ebaõigele õiguslikule hinnangule, et nii nagu lapse sündi ei saa pidada kahjuks, ei ole ka rasedus tervisekahjustus. Hageja hilisemaid psüühilisi probleeme tuleks pidada vaid kaudseteks ja mitte enam piisavalt põhjuslikus seoses olevaks. Tootes esinev puudus tõi kaasa üksnes bioloogiliselt „tavapärase“ raseduse; sellele järgnenud eelkõige hingelised kannatused tulenesid seevastu (ainult) rasedusest või hilisemast põhimõtteliselt hageja enda vastutusalasse kuuluvast otsusest rasedus katkestada. Selline mitmest lülist koosnevat põhjuslikku ahelat tuleb pidada liiga ebatüüpiliseks, et seda saaks veel seostada tootes esineva puudusega. Ilma „esmase“ tervisekahjustuseta puudub seos seaduses sätestatud koosseisuga tootevastutuse seaduse (Produkthaftungsgesetz; edaspidi „PHG“) § 1 alusel. Seaduse eesmärk on kaitsta tarbijate füüsilist terviklikkust otsese või vahetu tervisekahjustuse eest, mida põhjustab puudusega toode, kuid sellega ei soovita korvata kõiki kahjulikke tagajärgi; seega kaitseb see üksnes (otsest) huvi terviklikkuse vastu, mitte huvi vältida soovimatut (olgugi et füüsiliselt tervet) rasedust ja sellega kaasnevaid psüühilisi vaevusi, veel vähem selliseid tagajärgi, mis on seotud raseduse katkestamisega, milleks meditsiinilised näidustused puuduvad. Madalama astme kohtud ei võtnud arvesse ka seda, et raseduse katkestamist, mis toimus lubatud tähtaja jooksul, kuid milleks puudusid meditsiinilised näidustused, ei peeta karistusseadustiku (Strafgesetzbuch; edaspidi „StGB“) § 97 lõike 1 punkti 1 alusel küll kriminaalkorras karistatavaks, kuid riigisisese kohtupraktika kohaselt on see tsiviilõiguslikult ebaseaduslik. Kostja ei vastuta kahju eest, mis on tekkinud üksnes hageja tegevuse tõttu ja alles tema iseseisva otsuse kaudu. Õigusedogmaatilisel ei saa põhjendada seda, et rasedust ära hoidva toote tootja on tootevastutuse seaduse alusel ise vastutav kahju kannatanud isiku tsiviilõiguslikult õigusvastase käitumise eest, mis kahju (raseduse katkestamist silmas pidades) üldse põhjustas. Seetõttu esitas kostja juba esimeses kohtuastmes

hageja kaassüü vastuväite ja väitis, et hageja on rikkunud kahju vähendamise kohustust.

[14] Hageja palub oma vastuses kassatsioonkaebusele jätta kassatsioonkaebus läbi vaatamata või teise võimalusena rahuldamata.

[15] Oberster Gerichtshofis (Austria kõrgeim üldkohus) toimuva **kassatsioonimenetluse ese** on seega põhimõtteline küsimus, kas hagejal on õigus saada kostjalt kui puudusega toote (rasestumisvastne (emakasisene) spiraal, mis materjalis esineva puuduse tõttu hageja kehas purunes ja seetõttu rasedust ärahoidva toime kaotas) tootjalt hüvitist järgmise mittevaralise kahju (valu ja hingelised kannatused) eest:

- üks päev tugevat, kümme päeva keskmise tugevusega ja seitse päeva kerget psüühilist valu, mis tulenes ägedast stressiaktisioonist (ICD-10: F43.0), mille tekitas soovimatu rasedus, mis omakorda oli põhjustatud rasestumisvastase spiraali ettenähtud toime kadumisest tootes esineva puuduse tõttu; ning
- kaks päeva kerget füüsilist valu ning kaks päeva tugevat, 14 päeva keskmise tugevusega ja 30 päeva kerget psüühilist valu, mille põhjustas soovimatu raseduse katkestamise tagajärjel tekkinud kohanemishäire (ICD-10: F43.2)?

4. Asjasse puutuvad liidu õigusnormid

[16] **4.1.1.** Nõukogu 25. juuli 1985. aasta direktiiv 85/374/EMÜ liikmesriikide tootevastutust käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (edaspidi „tootevastutuse direktiiv“) on sõnastatud järgmiselt:

„[...]

tarbija füüsilise heaolu ja vara kaitsmiseks tuleks toote puuduste kindlaksmääramisel lähtuda mitte toote kasutamiskõlblikkusest, vaid ohutusest, mida üldsus õigustatult ootab; ohutuse hindamisel välistatakse toote igasugune selline väärarvitamine, mis asjaolusid arvestades on põhjendamatud;

riski õiglane jaotamine kahjukannataja ja tootja vahel tähendab, et tootjal peaks olema võimalik end vastutusest vabastada, kui ta tõestab teatavate süüd välistavate asjaolude olemasolu;

tarbijate kaitsmiseks on vaja, et tootja vastutus ei olene teiste kahju tekitamises osalenud isikute tegevusest või tegevusetusest; tootja vastutuse vähendamiseks või välistamiseks võib siiski arvesse võtta kahjukannataja enda hooletust;

tarbijate kaitsmine nõuab niihästi surma ja tervisekahjustuse [...] hüvitamist; [...] käesolev direktiiv ei tohiks piirata valu ja kannatuste ning muu mitteainelise kahju hüvitamist vastava juhtumi suhtes kohaldatava õiguse kohaselt;

[...]

Artikkel 1

Tootja vastutab kahju eest, mille põhjustab tema toote puudus.

[...]

Artikkel 4

Kahjukannataja peab tõestama kahju, puuduse ning põhjusliku seose puuduse ja kahju vahel.

[...]

Artikkel 6

1. Toode on puudusega, kui ta ei taga isikule õigustatult oodatud ohutust, võttes arvesse kõiki asjaolusid, kaasa arvatud

- a) toote esitlemine;*
- b) toote kasutamiseviis, mida võib põhjendatult eeldada;*
- c) toote käibeelaskmise aeg.*

[...]

Artikkel 8

1. [...]

2. Tootja vastutust võib piirata või välistada, kui kõiki asjaolusid arvesse võttes põhjustab kahju niihästi toote puudus kui ka kahjukannataja või kahjukannataja vastutusel oleva isiku süü.

Artikkel 9

Artikli 1 kohaldamisel tähendab „kahju“:

- a) surma või tervisekahjustuse põhjustatud kahju;*
- b) [...]*

Käesolev artikkel ei piira mitteainelist kahju käsitlevate siseriiklike õigusnormide kohaldamist.

[...]“.

- [17] **4.1.2.** Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2024. aasta direktiivi (EL) 2024/2853, mis käsitleb vastutust puudusega toodete eest [ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/374/EMÜ], artikli 21 esimesele lausele tunnistatakse tootevastutuse direktiiv 9. detsembrist 2026 kehtetuks. Seda kohaldatakse siiski jätkuvalt toodete suhtes, mis – nagu käesoleval juhul puudusega rasestumisvastane spiraal – lasti turule või võeti kasutusele enne seda kuupäeva.
- [18] **4.1.3.** Euroopa Liidu Kohus rõhutas kohtuasjas Veedfald (C-203/99), et mittevaralise kahju hüvitamist reguleerib üksnes liikmesriikide õigus. Sellest hoolimata tuleb surma ja tervisekahjustuse korral tagada puudusega toote tõttu kahju saanud isikule küllaldane ja täielik hüvitis. Seda seetõttu, et ühelt poolt ei tohi riigisiseste õigusnormide kohaldamine kahjustada tootevastutuse direktiivi soovitatavat toimet ning teiselt poolt peab liikmesriigi kohus tõlgendama riigisisest õigust tootevastutuse direktiivi sõnastust ja eesmärki arvestades (punkt 25 jj).
- [19] Kohtuotsuses Boston Scientific (C-503/13 ja C-504/13) täpsustas Euroopa Liidu Kohus, et tootja vastutus puudusega toote eest eeldab tootevastutuse direktiivi artikli 4 kohaselt puuduse ja tekkinud kahju vahelise põhjusliku seose tõendamist. Isikule, kellel tekib puudusega tootest tingituna surma või tervisekahjustuse põhjustatud kahju, tuleb maksta küllaldast ja täielikku hüvitist. Arvestades seda, et vastavalt direktiivi põhjendustele 1 ja 6 on selle direktiiviga taotletav eesmärk kaitsta tarbijate ohutust ja tervist, tuleb direktiivi 85/374 artikli 9 esimese lause punktis a esitatud mõistet „surma või tervisekahjustuse põhjustatud kahju“ tõlgendada laialt; kahju hüvitamine puudutab seega kõike, mis vastavalt direktiivi artikli 6 lõikele 1 on kahjulike tagajärgede kõrvaldamiseks ja õigustatult oodatud ohutuse taseme taastamiseks vajalik (punkt 46 jj).

4.2. Asjasse puutuvad riigisisised õigusnormid

- [20] **4.2.1.** Tootevastutuse seadus (Bundesgesetz über die Haftung für ein fehlerhaftes Produkt; **Produkthaftungsgesetz**; *BGBI* 1988/99, viimati muudetud *BGBI* I 2001/98; edaspidi „PHG“), millega on üle võetud tootevastutuse direktiiv, on sõnastatud järgmiselt:

„[...]“

Vastutus

§ 1. (1) Kui toote puudus põhjustab inimese surma, kehavigastuse või tervisekahjustuse või tootest erineva füüsilise eseme kahjustuse, vastutab kahju hüvitamise eest

1. ettevõtja, kes toote tootis ja turule lasi,
2. ettevõtja, kes toote turustamiseks Euroopa Majanduspiirkonda importis ja seal turule lasi (importija).

[...]

Puudus

§5. (1) Toode on puudusega, kui ta ei taga isikule õigustatult oodatud ohutust, võttes arvesse kõiki asjaolusid, kaasa arvatud

1. toote esitlemine,
2. toote kasutusviis, mida võib põhjendatult eeldada,
3. toote turulelaskmise aeg.

[...]

Kahju kannatanud isiku kaassüü

§ 11. Kui kahju kannatanud isikul või isikul, kelle tegevuse eest ta vastutab, on kaassüü, on mutatis mutandis kohaldatav üldise tsiviilseadustiku (*Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*; „ABGB“) § 1304.

[...]

Üldise tsiviilseadustiku (*Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*) kohaldamine

§ 14. Kui käesolevas föderaalseaduses ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse selles ette nähtud kahju hüvitamise nõuete suhtes üldist tsiviilseadustikku.

[...]“.

[21] **4.2.2.** Üldine tsiviilseadustik (*Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*; „ABGB“) on sõnastatud järgmiselt:

„[...]“

§ 1293. Kahju on mis tahes halvemus, mis on tekitatud kellegi varale, õigustele või isikule. Sellest erineb saamata jäänud tulu, mida oleks isikul asjade tavapärase käigu korral oodata olnud.

[...]

§ 1304. Kui kahju korral on kahju kannatanud isikul kaassüü, kannab ta kahju selle tekitajaga proportsionaalselt ja kui proportsiooni ei ole võimalik kindlaks teha, siis võrdsetes osades.

[...]

§ 1325. Isik, kes tekitab teisele tervisekahjustuse, katab kahju saanud isiku ravikulud, hüvitab talle saamata jäänud tulu või juhul, kui kahju saanud isik kaotab töövõime, ka tulevikus saamata jääva tulu ning maksab talle nõudmise korral asjaoludele vastava kahju hüvitise valu ja hingeliste kannatuste eest.

[...]“.

- [22] **4.2.3.** Isikule tekitatud kahjule tootevastutuse seaduse tähenduses on tulenevalt viiest PHG §-s 14 kohaldatavad ABGB § 1325 jj, seega tuleb kahju saanud isikule tervisekahjustuse korral maksta mittevarelise kahju (valu ja hingelised kannatused) eest hüvitist vastavalt üldpõhimõtetele (*Rabl. PHG* [2016] § 1 punktid 146 ja 147; vt ka *Posch/Terlitz* teoses *Schwimann/Kodek*⁵ [2022] PHG § 1 punkt 4). „Tervisekahjustus“ ABGB § 1325 tähenduses on füüsilise, vaimse või hingelise tervise ja terviklikkuse mis tahes kahjustamine (vt 2 Ob 77/25z punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).
- [23] Oberster Gerichtshofi (Austria kõrgeim üldkohus) (vt selle kohta 1 Ob 28/23h, eelkõige punkt 20 jj ning seal viidatud kohtupraktika) praktika kohaselt võib hingeliste kannatuste eest saada hüvitist juhul, kui need on tervisekahjustuse tagajärg (RS0031087). Neid tuleb sellisel juhul arvesse võtta ilma eraldi väiteta, kui neid on juhtumi asjaolude kohaselt oodata, näiteks kui esineb selge ja pikaajalisem ebakindlus kahju tagajärgede suhtes (2 Ob 51/88) või mure hilisemate tüsistuste pärast (2 Ob 101/05z). Sellega seoses ei sõltu hüvitise maksmine iseseisvast haiguslikust seisundist ega ravivajadusest (4 Ob 48/16m, põhjendus 2 ja seal viidatud kohtupraktika).
- [24] Kui hingelised kannatused ei ole aga (füüsilise) tervisekahjustuse tagajärg, on nende eest hüvitis ette nähtud ainult erandjuhtudel, näiteks juhul, kui tegemist on raske sekkumisega psüühikafääri (RS0030778 (eelkõige T1, T3: „massiivne sekkumine“); 6 Ob 248/09b ja seal viidatud kohtupraktika (surmahirm)). Ainuüksi pelk ärritus, erutus, ehmatus, hirmutunne või elurõõmu vähenemine ei ole iseenesest veel hüvitatavad (4 Ob 48/16m, põhjendus 4, 1 Ob 170/1811, põhjendus 3, ja seal viidatud kohtupraktika). Ka psüühiline häire, mis väljendub üksnes ebamugavustundes ja kurbuses, ei ole piisav, et seda saaks pidada tervisekahjustuseks või sellega samaväärseks kahjuks (RS0030792 (T3)). Hüvitatava tervisekahjustusega on aga tegemist juhul, kui esinevad füüsilised sümptomid, mida tuleb käsitada haigusena. Otsustav on see, kas psüühiline häire vajab ravi või on vähemalt arstlikult diagnoositav ja seega meditsiiniliselt registreeritav (RS0030778 [T10]).

Seega peab esinema haiguslik psüühiline häire (RS0030778 [eelkõige T16, T17, T23, T24]; RS0030792 [eelkõige T8, T15, T17]).

5. Eelotsusetaotluse põhjendused

- [25] **Kõigepealt** tuleb viidata sellele, et Euroopa Liidu Kohtu menetluses on juba **eelotsusetaotlus** kohtuasjas **Eurogine** (C-820/25), mille esitas Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) (2 Ob 77/25z =RS0142769) ELTL artikli 267 alusel **tootevastutuse direktiivi tõlgendamise kohta** ja mille algsed asjaolud puudutavad põhimõtteliselt sama tootja samasugust puudusega toodet nagu käesolevas asjas, kuid mis edasiste asjaolude ning esmase õigusküsimuse poolest käesolevast asjast erineb (viidatud kohtuasjas: Kas tulu, mis jääb naisel saamata soovimatu raseduse tõttu, mis on põhjustatud talle paigaldatud rasestumisvastase spiraali puudusest, on tervisekahjustuse põhjustatud kahju tootevastutuse direktiivi artikli 9 punkti a tähenduses?) Siiski võib käesoleva eelotsusetaotluse põhjendamiseks edaspidi viidata seal esitatud põhimõttelistele kaalutlustele.
- [26] Nii viidatud kohtuasjas kui ka käesolevas kohtuasjas on tuvastatud, et kostja toodetud ja hageja kasutatud spiraal on puudusega toode tootevastutuse direktiivi artikli 6 ja PHG § 5 tähenduses ning et see põhjustas hageja soovimatu raseduse, ning sellest tuleb kassatsioonimenetluses lähtuda; käesolevas asjas on samuti selge, et rasedus ja raseduse katkestamine hageja soovil põhjustasid hagejale (raseduse katkestamise tõttu (vähesel määral)) füüsilist valu ja eelkõige suuri hingelisi kannatusi.
- [27] **5.1.** Tootja vastutus toote puuduse eest eeldab, et sellest – käesoleval juhul spiraali materjalis esinevast puudusest – tuleneb „tervisekahjustus“, kuna mõiste „kahju“ tootevastutuse direktiivi artikli 1 tähenduses hõlmab selle direktiivi artikli 9 punkti a kohaselt „surma või tervisekahjustuse põhjustatud kahju“. Seetõttu tuleb ka tervisekahjustuse mõistet PHG § 1 lõike 1 tähenduses tõlgendada autonoomselt (vt 2 Ob 77/25z, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- [28] **5.2.** Seega tekib küsimus, millist konkreetset sündmust tuleb pidada tervisekahjustuseks direktiivi ja PHG § 1 lõike 1 tähenduses – kas juba puudusega meditsiinitoote paigaldamist, tootes esineva puuduse ilmnemist (käesoleval juhul spiraali purunemine ja selle eesmärgipärase toime kadumine) või rasestumist (esimene küsimus), raseduse katkestamist (teine küsimus) või puudusega toote eemaldamist korrigeeriva operatsiooni teel (vt 2 Ob 77/25z, punktid 38–40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- [29] **5.3.** Sõltuvalt sellest faktilisest asjaolust, mida tuleb pidada tervisekahjustuseks, tuleb veel täpsustada, kas käesoleval juhul nõutud hüvitis kahju (valu ja hingelised kannatused) eest on sellega õiguslikult piisavalt seotud kahju tagajärg, liiatigi kuna tootevastutus on põhimõtteliselt piiratud normi kaitse-eesmärgiga ja kahju näol peab olema realiseerunud

risk, mis on (täiendav) alus toote puudusele ja millega realiseerub tootes esineva puuduse eriomane ohtlikkus ((esimese küsimuse punkt a ja teise küsimuse punkt a); vt 2 Ob 77/25z, punkt 41 jj ning seal viidatud kohtupraktika).

6. Menetluse peatamine

[30] [...]

Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus)

Viin, 20. mai 2026

[...]